

מועד קטן ב

משנה. משקין בית השלחין במועד ובשביעית,

• בין ממעיין שיצא בתחילה

• בין ממעיין שלא יצא בתחילה.

אבל אין משקין לא ממי הגשמים, ולא ממי הקילוך. ואין עושין עוגיות לגפנים.

רבי אלעזר בן עזריה	חכמים
אין עושין את האמה בתחילה במועד ובשביעית	עושין את האמה בתחילה בשביעית, ומתקנין את המקולקלות במועד

ומתקנין את קלקולי המים שברשות הרבים, וחוטטין אותן, ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים, ועושין כל צורכי הרבים, ומציינין את הקברות, ויוצאין אף על הכלאים.

קושי: השתא יש לומר

• ממעיין שיצא בתחילה, דאתי לאינפולי - משקין,

• ממעיין שלא יצא בתחילה, דלא אתי לאינפולי, מיבעיא?

תירוץ: אמרי: איצטריך; אי תנא מעיין שיצא בתחילה -

הוה אמינא:

מעיין שיצא בתחילה (דלא אתי לאינפולי)	מעיין שיצא בתחילה (דלא אתי לאינפולי)	
מותר	מותר	בית השלחין
מותר	אסור	בית הבעל

קא משמע לן: לא שנא מעיין שיצא בתחילה, ולא שנא מעיין שלא יצא בתחילה, בית השלחין - אין, בית הבעל - לא.

שאלה לשונית: ומאי משמע דהאי בית השלחין לישנא דצחותא היא?

תשובה: דכתיב ואתה ציץ וישא ומתרגמינן: ואת משלהי ולא.

עוד שאלה לשונית: ומאי משמע דהאי בית הבעל לישנא דמיתבתותא היא - דכתיב כו יצא פה

מתולה, ומתרגמינן: ארי כמה דמיתותב עולם עם בתולתא יתייתבון בגויך בנייך.

שאלה: מאן תנא

• דפסידא - אין, הרווחה - לא,

• ואפילו במקום פסידא מיטרח נמי לא טרחינן?

תשובה 1: אמר רב הונא: רבי אלעזר בן יעקב היא, דתנן, רבי אלעזר בן יעקב אומר: מושקין

את המים מאילן לאילן, ובלבד שלא ישקה את השדה כולה.

דחייה: אימור דשמעת ליה לרבי אלעזר הרווחה דלא, טירחא במקום פסידא מי שמעת ליה?

תשובה 2: אלא אמר רב פפא: הא מני - רבי יהודה היא, דתניא: מעיין היוצא בתחילה משקין ממנו

אפילו שדה בית הבעל, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אין משקין אלא שדה בית השלחין שחרכה.

רבי אלעזר בן עזריה אומר: לא כך ולא כך. יתר על כן אמר רבי יהודה: לא יפנה אדם אמת המים וישקה

לגניתו ולחורבתו בחולו של מועד.

הסבר דברי ר' יהודה: מאי חרכה?

• אילימא חרכה ממש - למה לי דמשקי לה?

• אמר אביי: שחרכה ממעיין זה, ויצא לה מעיין אחר.

הסבר דברי ר' אלעזר בן עזריה: רבי אלעזר בן עזריה אומר לא כך ולא כך. לא שנא חרב מעינה

ולא שנא לא חרב מעינה, מעיין שיצא בתחילה - לא.

ניסיון לדחות את התשובה: וממאי? דלמא עד כאן לא קאמר רבי יהודה בית השלחין אין,

בית הבעל לא - אלא מעיין שיצא בתחילה, דלמא אתי לאינפולי. אבל מעיין שלא יצא

בתחילה, דלא אתי לאינפולי - אפילו בית הבעל נמי.

קושי על הדחייה: אם כן מתניתין אמאן תרמייה?

מסקנה ותירוץ לניסיון לדחות את הקושי: אלא: לרבי יהודה לא שנא מעיין שיצא

בתחילה ולא שנא מעיין שלא יצא בתחילה, בית השלחין - אין, בית הבעל - לא. והאי

דקתני מעיין שיצא בתחילה - להודיעך כחו דרבי מאיר, דאפילו מעיין היוצא בתחילה

משקין ממנו אפילו שדה הבעל.

ר' אליעזר בן יעקב	ר' אלעזר בן עזריה	ר' יהודה	ר' מאיר	
מותר				בית השלחין (יש הפסד) כשאין טירחה (משקין – מעיין שלא יצא בתחילה)
	אסור	מותר	מותר	בית השלחין (יש הפסד) כשיש חשש לטירחה (משקין – מעיין שיצא בתחילה)
	אסור	אסור	?	בית השלחין (יש הפסד) כשיש טירחה (לפנות אמת מים)
אסור	אסור	אסור	מותר	בית הבעל (אין הפסד) ואין טירחה
	אסור			בית הבעל ויש טירחה

ר' יוסף	ר' רבה	
משום זורע	משום חורש	המנכש והמשקה מים לזרעים בשבת - משום מאי מתרינן ביה?
מה דרכו של זורע - לצמוחי פירא, הכא נמי מצמח פירא	מה דרכו של חורש - לרפויי ארעא, האי נמי מרפויי ארעא.	הטעם
משום זורע אין, משום חורש לא?	משום חורש אין, משום זורע לא?	קושי של אביי
וכי תימא כל היכא דאיכא תרתי לא מיחייב אלא חדא, והאמר רב כהנא: זומר וצריך לעצים - חייב שתים, אחת משום נוטע ואחת משום קוצר.		

קשיא.

קושי על רבה: איתביה רב יוסף לרבה: **המנכש והמחפה לכלאים - לוקה, רבי עקיבא אומר: אף המקיים.**

- בשלמא לדידי דאמינא משום זורע - היינו דאסירא זריעה בכלאים,
 - אלא לדידך דאמרת משום חורש - חרישה בכלאים מי אסירא?
- תירוץ:** אמר ליה: משום מקיים.

קושי על התירוץ: והא מדקתני סיפא: **רבי עקיבא אומר אף המקיים**, מכלל דתנא קמא לאו משום מקיים הוא!

תירוץ: כולה רבי עקיבא היא, ומאי טעם קאמר; מאי טעם המנכש והמחפה בכלאים לוקה - משום מקיים, שרבי עקיבא אומר אף המקיים.

הסבר שיטת ר' עקיבא: מאי טעמא דרבי עקיבא - דתניא: **עֲדָהּ אֵלָּא תִּזְרַע כִּלְאִים אֵין לִי אֵלָּא זֹרַע, מְקִיִּים מְנִיִּין? תְּלִמוּד לֹמַר כִּלְאִים עֲדָהּ אֵלָּא.**

תנן: משקין בית השלחין במועד ובשביעית.

קושי: בשלמא **מועד** משום טירחא הוא, ובמקום פסידא שרו רבנן. אלא **שביעית**, בין למאן דאמר משום זורע, ובין למאן דאמר משום חורש - זריעה וחרישה בשביעית מי שרי?

תירוץ 1: אמר אביי: בשביעית בזמן הזה, ורבי היא. דתניא, **רבי אומר: וזה דמר הַסֵּמֶה גִּילְעָה -**

בשתי שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים. בזמן שאתה משמט קרקע - אתה משמט כספים, ובזמן שאי אתה משמט קרקע - אי אתה משמט כספים.

תירוץ 2: רבא אמר: אפילו תימא רבנן, אבות אסר רחמנא, תולדות לא אסר רחמנא

